

Krajowy Związek Pracodawców
Producentów Trzody Chlewnej
POLPIG

tel.: +48 604 905 333

e-mail: biuro@polpig.pl

facebook.com/PolPigPL

twitter.com/PolPig_PL

www.polpig.pl

Warszawa, 12 lutego 2021

Szanowny Pan

Grzegorz Puda

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Znak: KZ/2021/202

Dotyczy: UWAGI DO PROJEKTU PLANU STRATEGICZNEGO WPR 2021-2027

Szanowny Panie Ministrze!

Nasza organizacja jest zwolennikiem zmian, które służą zrównoważonemu rozwojowi produkcji rolniczej, ochronie środowiska, zapobieganiu zmianom klimatu, poprawie dobrostanu zwierząt. To słuszny kierunek, ale powinien być rozsądnie rozwijany mając na uwadze jego ogromny wpływ na ekonomikę produkcji. Niewłaściwe rozłożenie akcentów podczas wdrażania nowych zasad WPR może przyczynić się do utraty konkurencyjności krajowego sektora rolno-spożywczego w stosunku do krajów unijnych oraz konkurencji światowej. Plan strategiczny powinien uwzględniać branżę mięsną jako perspektywiczny i rozwojowy sektor gospodarki. Rozwój produkcji świń w Polsce ma duży potencjał rozwojowy, gdyż w porównaniu do innych krajów unijnych ciągle charakteryzuje się niską intensywnością. Poza województwem wielkopolskim, zagęszczenie produkcji trzody chlewnej należy do najniższych w UE (>0,4 DJP/ ha UR). Według raportu FAO światowy popyt na mięso powinien wzrosnąć o +12% w ciągu i wynieść blisko 34,9 kg osobę rocznie w 2029 roku, głównie w postaci drobiu i wieprzowiny.

Poniżej prezentujemy uwagi POLPIG dotyczące celów założonych w projekcie Planu Strategicznego WPR, który jest obecnie przedmiotem konsultacji społecznych.

CEL 1: WSPIERANIE GODZIWYCH DOCHODÓW GOSPODARSTW ROLNYCH I ICH ODPORNOŚCI W CAŁEJ UNII W CELU ZWIĘKSZENIA BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCIOWEGO

Proponujemy rozszerzyć pakiet działań w ramach wspierania dochodów gospodarstw rolnych o kierunkową zmianę struktury agrarnej, powiązanej z powiększaniem powierzchni gospodarstw, oraz o poprawę wydajności produkcji.

- Zwiększanie ekonomicznej wydajności pracy: Rolnik chcąc uzyskać satysfakcjonujący dochód z gospodarstwa, powinien zwiększać ekonomiczną wydajność własnej pracy, co wiąże się ze wzrostem skali produkcji. Raport Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej oraz Towarzystwa Ekonomistów Polskich przedstawia dane, z których jasno wynika, że aż 90% gospodarstw użytkujących 50% gruntów ogółem nie zapewnia dochodów wystarczających do życia. W obecnych warunkach polscy rolnicy za opłacalny uznają chów co najmniej 400 sztuk trzody. Warunek ten spełnia tylko 2% gospodarstw utrzymujących świnie. Podstawowymi sposobami zwiększania skali produkcji rolniczej jest powiększanie powierzchni gospodarstwa przez zakup ziemi/dzierżawę lub zwiększenie poziomu intensywności produkcji. Proponowane w ramach Europejskiego Zielonego Ładu ograniczenie stosowania przemysłowych środków produkcji, w tym nawozów i środków ochrony roślin doprowadzi do wzrostu i tak bardzo wysokich kosztów produkcji rolniczej przy ograniczonej możliwości podniesienia cen skupu produktów. Brak wykształconego lokalnego rynku gotowego płacić więcej za żywność wyższej jakości sprawi, że niskie marże, jakie obecnie uzyskują polscy rolnicy, zostaną jeszcze bardziej spłaszczone. Na nowej strategii w dłuższym okresie czasu skorzystają większe i bardziej efektywne gospodarstwa zachodnie i konkurencja z krajów trzecich (np. z Ukrainy).

CEL 2: ZWIĘKSZENIE ZORIENTOWANIA NA RYNEK I KONKURENCYJNOŚĆ, W TYM WIĘKSZE UKIERUNKOWANIE NA BADANIA NAUKOWE, TECHNOLOGIĘ I CYFRYZACJĘ

Wnioskujemy uwzględnienie w Planie strategicznym roli dużych gospodarstw w zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Planie Strategicznym nie uwzględniono możliwości rozwoju gospodarstw dużych, najlepiej przygotowanych na wykorzystanie badań naukowych nowych technologii i cyfryzacji, pozostawiając bez odpowiedzi kwestię rozwoju eksportu i możliwości konkurencji polskiego rolnictwa na jednolitym rynku unijnym.

- **Utrwalanie niekorzystnej struktury agrarnej:** W Planie Strategicznym MRiRW priorytetowym kierunkiem rozwoju uznano utrwalanie obecnej struktury agrarnej i wynikających z niej słabych stron polskiego rolnictwa określonych w analizie SWOT. Zaproponowano mechanizm przeciwdziałający efektowi skali, aby konkurencja ze strony dużych gospodarstw nie prowadziła do zaprzestania produkcji w małych, niekonkurencyjnych gospodarstwach. Pominięto jednak kwestię konkurencji zewnętrznej ze strony dużych gospodarstw z krajów unijnych oraz możliwości konkurencji polskiego rolnictwa na rynkach światowych.
- **Brak analizy ekonomicznej:** Zmiany decydujące o strategicznych kierunkach rozwoju kraju powinny być podejmowane na podstawie naukowych badań, zorientowane na praktykę, oparte na rachunku ekonomicznym oraz przystępne dla rolnictwa.

Tymczasem w projekcie Planu strategicznego brak jest analizy ekonomicznej planowanych zmian na poziomie kraju, poszczególnych sektorów czy wpływu na handel międzynarodowy, który jest kluczem do dalszego rozwoju gospodarczego. Przeciwdziałanie konkurencyjności dużych gospodarstw, aby zapewnić możliwość trwania małym gospodarstwom, jest działaniem krótkowzrocznym i nie przyczyni się do poprawy sytuacji konkurencyjności i ukierunkowaniu na badania naukowe, technologie i cyfryzację.

CEL 5: WSPIERANIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I WYDAJNEGO GOSPODAROWANIA ZASOBAMI NATURALNYMI, TAKIMI JAK WODA, GLEBA I POWIETRZE

Wnioskujemy o uwzględnienie w Planie strategicznym roli dużych gospodarstw w zapewnieniu zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi. Badania naukowe wykazały, że przy wyższym poziomie intensywności produkcji obciążenie jednostki produkcji gazami cieplarnianymi jest niższe.

- **Rozumienie zrównoważonego rozwoju:** Nasze rozumienie zrównoważonego rozwoju sprowadza się do rozwijania produkcji, która przyczyni się do ograniczenia niekorzystnego wpływu na środowisko i klimat, w powiązaniu w mniejszą wrażliwością sektora na niekorzystne zmiany rynkowe. Można ten cel uzyskać poprzez wzrost skali i efektywności produkcji z równoczesnym wprowadzeniem technologii o mniejszej uciążliwości środowiskowej. Nie potwierdza się także teza, że gospodarstwa małe są szczególnie predystynowane do produkcji ekologicznej. Ich udział w grupie gospodarstw małych był niski, wynosi 0,9%, a w podgrupie do 5 ha tylko 0,2%, natomiast w grupie 20-50 ha 6,9%. Gospodarstwa małe mają bardzo wysokie zasoby pracy, które nie są racjonalnie wykorzystane.
- **Redukcja produkcji nie jest rozwiązaniem:** Pojawiające się propozycje zredukowania unijnej produkcji zwierzęcej jako remedium na zagrożenia środowiskowe i klimatyczne nie stanowią rozwiązania w skali globalnej. Przy rosnącym światowym zapotrzebowaniu na żywność pochodzenia zwierzęcego, przeniesienie produkcji do innych rejonów, o technologiach nieuwzględniających wymagań środowiskowych, może spowodować pogorszenie wpływu na klimat w skali globalnej. Powinniśmy zatem szukać takich rozwiązań, które nie tyle będą ograniczały produkcję zwierzęcą w Unii Europejskiej, ale służyły jej mieszkańcom i środowisku.
- **Cyrkulacyjny system produkcji:** Produkcja zwierzęca wpisuje się cyrkulacyjny system produkcji żywności. Wykorzystanie nawozów naturalnych redukuje potrzebę stosowania nawozów sztucznych i zapewnia naturalny obieg azotu w przyrodzie podnosząc zawartość węgla w glebie. Zastosowanie odchodów zwierzęcych jako substrat do biogazowni nie tylko ograniczy emisję gazów cieplarnianych do atmosfery, ale również poprawi przychody gospodarstw z generowania energii odnawialnej. Poprzez zwiększenie wydajności produkcji trzody chlewnej, wprowadzenie technologii o mniejszej szkodliwości dla środowiska oraz lepsze wykorzystanie cyrkulacyjnego systemu produkcji można nie tylko znacznie ograniczyć negatywne skutki dla środowiska, ale także wzmocnić pozytywny wpływ dla ograniczenia zmian klimatu. Dotychczasowe twierdzenia, iż gospodarstwa o mniejszej powierzchni bardziej sprzyjają środowisku i klimatowi są nieprawdziwe. W Prawie Wodnym ciągle obowiązuje nieuzasadniony wymóg posiadania gruntów do zagospodarowania 70%

wyprodukowanej gnojowicy dla gospodarstw utrzymujących powyżej 750 macior lub 2000 tuczników. W świetle założeń Europejskiego Zielonego Ładu większym zagrożeniem dla środowiska będzie transportowanie nawozów naturalnych na znaczne odległości na inne grunty tylko dlatego, że te znajdujące się w pobliżu fermy nie znajdują się w posiadaniu podmiotu prowadzącego produkcję zwierzęcą, albo ich powierzchnia jest niewystarczająca. Dlatego korzystniejszym i bezpieczniejszym dla środowiska byłoby przekazanie nawozów naturalnych rolnikom dysponującym wymaganym (170kgN/ha) arealem w najbliższym sąsiedztwie.

- **Możliwości poprawy:** W przyszłości genetyczne możliwości poprawiania współczynnika konwersji paszy u świń i drobiu mogą być mniejsze niż u innych gatunków zwierząt ze względu na ograniczenia biologiczne i dobrostanu zwierząt. W produkcji świń można jednak wiele poprawić w zakresie zmniejszenia wskaźnika upadków szczególnie u prosiąt i macior. WHO podaje, że 20% strat wydajności związanych jest z chorobami zwierząt. Zapewnienie lepszych warunków utrzymania, wielofazowego żywienia, lepszej opieki weterynaryjnej, wprowadzenie systemów jakościowych będzie podstawą przyszłej produkcji.

CEL 7: PRZYCIĄGANIE MŁODYCH ROLNIKÓW I UŁATWIANIE ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH

Wnioskujemy o podjęcie działań służących poprawie struktury agrarnej oraz zniesienie barier administracyjno-prawnych jako sposób na przyciągnięcie młodych rolników do pozostania na wsi.

- **Niezbędne zmiany w strukturze agrarnej:** Zatrzymanie procesu zmian w strukturze agrarnej nie sprzyja pozostawaniu młodych, wykształconych ludzi na wsi. W obecnych rozwiązaniach sankcjonowana jest fikcyjna struktura gospodarstw rolnych, które bezumownie oddają w dzierżawę ziemię rolniczą i pobierają za to dopłaty unijne. Wnioskujemy, aby dostęp do unijnych płatności mieli tylko ci rolnicy, którzy mają tytuł prawny do gruntów (własność lub pisemna umowa dzierżawy), fizycznie uprawiają grunty, posiadają faktury na zakup środków produkcji. Niezbędna jest definicja prawna rolnika aktywnego.
- **Bariery prawne rozwoju:** Olbrzymim problemem z jakim zmagają się hodowcy (nie tylko młodzi rolnicy) to bariery prawne dla zrównoważonego rozwoju sektora produkcji zwierzęcej. Chodzi zwłaszcza o wyznaczenie obszarów pod rozwój produkcji zwierzęcej, zniesienie nieracjonalnego wymogu posiadania 70% gruntów pod nawożenie gnojowicą dla producentów świń. Zasadą powinno być promowanie wymiany nawozów naturalnych między sąsiadującymi gospodarstwami, aby do minimum ograniczyć koszty transportu i nawożenie mineralne. Należy wdrożyć badania w celu bardziej efektywnego wykorzystania naturalnych nawozów płynnych (gnojowica, pozostałości po produkcji biogazu) i stałych (obornik, komposty) jako źródeł N i C. Bolączką prowadzenia produkcji rolniczej jest brak stabilności gospodarowania wynikająca z krótkich umów dzierżaw z KOWR. Innowacje wymagają dużych nakładów inwestycyjnych oraz ciągłości działalności ze względu na długi okres zwrotu z zainwestowanego kapitału. Ponadto wprowadzenie zasady cappingu osłabiło konkurencyjność krajowych gospodarstw w stosunku do gospodarstw unijnych.

Opowiadamy się za utrzymaniem degresywności, ale po uwzględnieniu kosztów pracy i wszystkich pozostałych obciążeń cywilno-prawnych dużych gospodarstw.

CEL 9: POPRAWA REAKCJI ROLNICTWA UE NA POTRZEBY SPOŁECZNE DOTYCZĄCE ŻYWNOŚCI I ZDROWIA, W TYM BEZPIECZNEJ, BOGATEJ W SKŁADNIKI ODŻYWCZE I ZRÓWNOWAŻONEJ ŻYWNOŚCI, ZAPOBIEGANIA MARNOTRAWIENIU ŻYWNOŚCI, JAK RÓWNIEŻ DOBROSTANU ZWIERZĄT

Proponujemy, aby ocena efektów związanych z poprawą dobrostanu zwierząt została oddzielona od efektów środowiskowych, gdyż te dwa działania często nie idą w parze.

- **Większe koszty produkcji:** Poprawa dobrostanu zwierząt podnosi koszty produkcji i będzie wymagała większych inwestycji, zwłaszcza w nowe budynki inwentarskie. Paradoksalnie skutki zwiększania dobrostanu zwierząt dla środowiska mogą być niekorzystne. Na przykład rozwój trzody chlewnej w budynkach na słomie zamiast na rusztach zwiększy emisje N₂O. Podobnie, zwiększenie powierzchni dostępnej na zwierzę, w celu wyrażenia ich naturalnego zachowania, spowoduje wzrost emisji gazów cieplarnianych na kg produktu.

CEL 10: MODERNIZACJA SEKTORA POPRZEZ WSPIERANIE I DZIELENIE SIĘ WIEDZĄ, INNOWACJAMI I CYFRYZACJA W ROLNICTWIE I NA OBSZARACH WIEJSKICH ORAZ ZACHĘCANIE DO ICH WYKORZYSTYWANIA

Wnioskujemy, aby modernizacja sektora rolnego przebiegała równoległe z procesem poprawy struktury agrarnej i zwiększania skali produkcji. Tylko wówczas innowacyjność, wykorzystywanie wiedzy, nowych technologii i cyfryzacji staną się naturalną potrzebą.

- **Zdolność wykorzystania wiedzy, innowacji i technologii:** W diagnozie do Planu strategicznego nie skoncentrowano się na analizie zdolności gospodarstw do absorbowania wiedzy, wprowadzania innowacji, nowych technologii i cyfryzacji. Nowe modele biznesowe muszą być wspierane przez dobrze przygotowane profesjonalne kadry doradcze, których w kraju brakuje. Wprawdzie rolnik będzie nadal odgrywać centralną rolę na wszystkich etapach produkcji zwierzęcej i roślinnej, ale będzie dysponował informacjami i technologiami na bezprecedensową do tej pory skalę. Dzięki postępowi technologicznemu dla rolnika szeroko dostępne będą informacje i dane dotyczące gleby, temperatury, wilgotności, sprzętu rolniczego, zwierząt hodowlanych, nawozów i upraw. Pozwoli to rolnikom ograniczyć stosowanie środków ochrony roślin, nawozów, antybiotyków, ale także zasobów naturalnych. Innowacje mają także pozytywnie wpłynąć na wzrost wydajności produkcji, gdyż robotyka wpływa na obniżenie pracochłonności. Sztuczna inteligencja w rolnictwie ma przeciwdziałać spadkowi produkcji oraz obniżyć nakłady pracy ludzkiej. W proponowanym Planie strategii postawiono na postęp technologiczny w dużej liczbie małych, nieefektywnych, pracochłonnych i niekonkurencyjnych gospodarstwach, w których praca świadczona jest w niepełnym wymiarze godzin. Tymczasem te gospodarstwa będą miały problem z wprowadzaniem innowacji z powodu braku zdolności kredytowej oraz możliwości uzasadnienia ekonomicznego wprowadzania zmian technologicznych. Rolnictwa precyzyjnego nie da się do końca wprowadzić przy rozdrobnionej strukturze agrarnej ze

względu na wysokie koszty wykorzystywanych urządzeń i maszyn. Europejski Zielony Ład wymaga wyrafinowanej wiedzy i sprawnych instytucji doradczych.

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ

W Planie strategicznym w odniesieniu do sektora trzody chlewnej oprócz wymienionych instrumentów wsparcia chcielibyśmy zaproponować następujące działania:

1. INWESTYCJE W GOSPODARSTWACH ROLNYCH ZWIĘKSZAJĄCE KONKURENCYJNOŚĆ

Cel - odbudowa krajowej produkcji prosiąt: Proponujemy uwzględnienie odbudowy krajowej produkcji prosiąt w programie „Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność” ze względu na postępujące uzależnienie sektora od importu prosiąt.

- **Korzyści dla środowiska i dobrostanu zwierząt:** Odbudowa krajowej produkcji prosiąt ograniczy ich transport na dalekie odległości z Danii oraz innych krajów unijnych. Przyczyni się to zarówno do zmniejszenia emisji GHG jak i poprawi dobrostan prosiąt, które nie będą musiały odbywać wielogodzinny transportów. Optymalna ze względu na środowisko i ekonomicznie uzasadniona skala produkcji prosiąt objęta wsparciem powinna wynosić ok. 750 macior. Zbadanie możliwości wprowadzenia produkcji prosiąt w regionach uprawnych pozbawionych produkcji zwierzęcej może dać szansę na rozwój specjalistycznych ferm bez narażenia na zarzut zbyt dużej koncentracji zwierząt.

2. EKOSCHEMAT – DOBROSTAN ZWIERZĄT

Cel - Ograniczenie zużycia antybiotyków w produkcji zwierzęcej: Postulujemy wprowadzenie wsparcia finansowego w interwencji ” Ekoschemat – Dobrostan zwierząt” dla zdrowotnych programów profilaktycznych stad ograniczania zużycia antybiotyków w produkcji zwierzęcej.

- **Poprawa wydajności i statusu zdrowotnego stad:** WHO podaje, że 20% strat wydajności związanych jest z chorobami zwierząt. Wprowadzenie zdrowotnych programów profilaktycznych dla stad trzody chlewnej spowoduje zmniejszenie upadków macior oraz śmiertelności zarodków w okresie ciąży i upadków prosiąt przed odsadzeniem, co jest priorytetowym wyzwaniem dla producentów świń. Poprawa zdrowia zwierząt prowadzi do zmniejszenia zużycia antybiotyków w produkcji zwierzęcej oraz ograniczenia zjawiska oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Projekty cyfryzacji obrotu lekami weterynaryjnymi wpisują się w strategię europejską. Podstawą zmniejszenia zużycia antybiotyków w produkcji zwierzęcej powinna być promocja i wsparcie dla produkcji żywca bez antybiotyków. Zwierzęta wymagające leczenia powinny być izolowane od całości stada, aby cała partia dostarczanego surowca do zakładów mięsnych była wolna jakiegokolwiek terapii antybiotykowej.

4. INWESTYCJE PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO OCHRONY ŚRODOWISKA I KLIMATU

Cel – lepsze wykorzystanie składników paszy i ograniczenie importu soi GMO: Proponujemy rozszerzenie katalogu inwestycji przyczyniających się do ochrony środowiska o instalacje do precyzyjnego żywienia zwierząt z wykorzystaniem nowych komponentów pasz

- **Poprawa wykorzystania azotu:** Precyzyjne żywienie jest bardzo obiecujące i może zmniejszyć wydalanie składników odżywczych o około 20% w przypadku rosnących zwierząt. Efektywne zarządzanie stadem oraz precyzyjne żywienie przy użyciu dostosowanych, zbilansowanych programów żywienia, odpowiedniego na danym etapie życia zwierzęcia, ograniczy zużycie paszy przy podobnej wydajności. Powszechne stosowanie systemu wielofazowego żywienia świń może pozwolić na zwiększenie wykorzystania azotu przez zwierzęta o 20%.
- **Wykorzystanie nowych źródeł komponentów pasz:** Proponujemy promowanie wykorzystania nowych źródeł białka jako paszy dla świń z biorafinerii zielonej biomasy, takie jak na przykład ekstrakcja soku z użytków zielonych. Powinniśmy dążyć do większego wykorzystania strumieni odpadów z przetwórstwa rolno-spożywczego, które można wykorzystać jako składniki pasz. Przyczyni się to do ograniczania użytkowania gruntów na cele paszowe i zredukuje import soi GMO. W perspektywie krótko- i średnioterminowej owady mogą być interesującym źródłem białka w paszach, ponieważ mogą być produkowane w gospodarce o obiegu zamkniętym z pozostałości organicznych przy stosunkowo wysokiej wydajności, ich wartość odżywcza jest wysoka i mogą stanowić od 10% do 15% paszy dla świń. Niezbędne są jednak nowe przepisy dopuszczające skarmianie białka pochodzącego z owadów.

5. INWESTYCJE W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W ZAKRESIE OZE I POPRAWY EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Cel - Zerowy ślad węglowy w produkcji zwierzęcej: Wnioskujemy o odejście od kryterium maksymalnej mocy instalacji do 50 KW, tak aby interwencja obejmowała jak najwięcej gospodarstw dążących do uzyskania zerowego śladu węglowego.

- **Możliwości ograniczenia emisji GHG:** Gospodarstwa rolne, niezależnie od ich wielkości, powinny dążyć do osiągnięcia zerowego śladu węglowego, co znacznie ograniczy ilość emitowanych GHG do środowiska. Projektowanie i wspieranie innowacyjnych systemów produkcji zwierzęcej, których priorytetem jest zastąpienie paliw kopalnych alternatywami źródłami energii o niższej zawartości węgla prowadzącymi do osiągnięcia zerowego śladu węglowego, powinno być jednym z priorytetów planu strategicznego. Można to osiągnąć poprzez wytwarzanie energii odnawialnej na farmie (np. turbiny wiatrowe, panele słoneczne na dachach budynków inwentarskich lub rozkład beztlenowy odchodów zwierzęcych).

6. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY W RAMACH ŁAŃCUCHA WARTOŚCI, W TYM PRZEZ ANGAŻOWANIE SIĘ PRODUCENTÓW ROLNYCH W SEKTORZE PRZETWÓRSTWA PRODUKTÓW ROLNYCH I POPRAWA JEGO KONKURENCYJNOŚCI (INSTRUMENTY FINANSOWE)

Cel - Poprawa pozycji rolnika: Proponujemy wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw poprzez współpracę małych i dużych gospodarstw/przedsiębiorstw rolnych, które innowacyjne rozwiązania i nowoczesne technologie stworzą szanse rozwoju dla sąsiadujących małych gospodarstw.

- **Współdziałanie małych i dużych gospodarstw:** Na rynku jest miejsce na małe, w pełni ekologiczne rolnictwo produkujące niewielkie ilości droższych produktów i na duże specjalistyczne zaspokajające potrzeby masowego konsumenta. Oparcie przyszłości rolnictwa na drobnych gospodarstwach produkujących na własne potrzeby z niewielką nadwyżką na rynki lokalne nie jest ani ekologiczne, ani ekonomiczne, nie przyczynia się do dobrostanu zwierząt, ani nie poprawi sytuacji wsi. W strategii powinniśmy dążyć do rozwoju nowoczesnego rolnictwa zdolnego do współpracy dużych i małych gospodarstw, co podniesie możliwości wprowadzania innowacji i nowych technologii w gospodarstwach małych.
- Wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu wartości powinno być dokonywane równolegle przez zwiększanie skali produkcji, współdziałanie rolników w grupach producenckich i współpracę z dużymi gospodarstwami np. w ramach klastrów lub innych powiązań rolników/grup rolników z przedsiębiorstwami rolnymi. Współpraca polegałaby na zamawianiu na dobrych warunkach środków produkcji dla współpracujących mniejszych gospodarstw, aby później zapewnić lepsze ceny skupu produktów rolnych. Siła negocjacyjna dużych podmiotów, które zamawiają duże partie dostaw i oferują duże partie produktów, powiększona o wspólne zamówienia/sprzedaże pochodzące z małych gospodarstw rodzinnych, mogą poprawić pozycję mniejszych rolników w łańcuchu dostaw i być uzupełnieniem dla funkcjonowania grup producenckich. Ponadto mniejsze gospodarstwa mogłyby korzystać z nowoczesnego i wydajnego sprzętu i urządzeń dużych gospodarstw, dostępu do know-how oraz innowacyjnych metod produkcji. Zastosowanie tych samych technologii w dużych i małych gospodarstwach umożliwi tworzenie wspólnej marki handlowej produktów dla współpracujących gospodarstw oraz ograniczy dystans wydajności pomiędzy najlepszymi i najgorszymi gospodarstwami.

Z poważaniem

Aleksander Dargiewicz
Prezes Zarządu